

Pelastakaa Lasten lausunto valtioneuvoston kirjelmästä Euroopan komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ehkäisyä ja torjuntaa koskevista säännöistä (COM(2022) 209 final)

Pelastakaa Lapset kiittää mahdollisuudesta lausua hallintovaliokunnalle koskien Valtioneuvoston kirjelmää Euroopan komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ehkäisyä ja torjuntaa koskevista säännöistä (COM(2022) 209 final).

Lapsiin kohdistuva seksuaaliväkivalta digitaalisissa ympäristöissä on laajeneva ja monimutkaistuva ongelma, joka koskee vuosittain ainakin 300 miljoona lasta.¹ Luvut ovat huolestuttavia – lasten kiristäminen seksuaalissävytteisellä materiaalilla on kasvussa ja joka kahdeksas lapsi joutuu groomingin, eli lapsen houkuttelun seksuaalisiin tarkoituksiin, kohteeksi.² Lisäksi kansainvälisesti kerätty data kertoo meille sen, että iso osa lapseen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavaa materiaalia (*Child Sexual Abuse Material, CSAM*) sijaitsee Euroopan unionin alueella.³ Materiaalin käyttäjät jäljitetään toistuvasti EU:n jäsenvaltioihin.⁴

Lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavan materiaalin ja verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan kasvu näkyy myös Suomessa: Suomen ainoan vihjepalvelun, Pelastakaa Lasten Nettivihjeen, alkuvuoden tilastot osoittavat sen myös. **Kesäkuuhun 2025 mennessä Nettivihje on vastaanottanut yli 10 000 ilmoitusta koskien lapseen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa netissä. Ensimmäisen puolen vuoden tilastot, ovat suuremmat kuin vuoden 2024 tilastot yhteensä. Huolestuttavaa on myös se, että valtaosa näistä ilmoituksista oli toisen vihjepalvelun mukaan sijainnut Suomessa.** Ongelma ei ole vähentymässä, vaikka nykyinen, väliaikainen asetus mahdollistaa verkkopalveluntarjoajille oikeuden vapaaehtoisesti tunnistaa ja torjua tätä väkivaltaa.

Neuvotteluja pitkäaikaisesta asetuksesta on käyty vuodesta 2022 lähtien, ja asetusehdotus on muuttunut useasti vuosien varrella. Siitä on käyty ja käydään edelleen paljon julkista keskustelua. Pelastakaa Lapset pyytää huomioimaan, että osa julkisessa keskustelussa olevista tiedoista on jo osittain vanhentuneita. Toivomme siksi, että nykyinen päätöksenteko pohjautuu ajantasaiseen tietoon ja ajankohtaiseen asetusehdotukseen.

¹ Into the Light Index, <https://intothelight.childlight.org/>

² Into the light, *Executive Summary*, <https://intothelight.childlight.org/executive-summary.html>

³ INHOPE, *Annual report 2024*, <https://inhope.org/media/site/41f00cc3d9-1743600476/inhope-annual-report-2024.pdf>

⁴ Financial Action Task Force (FATF), *Detecting, Disrupting and Investigating Online Child Sexual Exploitation*, <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/Fatfgeneral/Online-child-sexual-exploitation.html>

Tällä hetkellä huhtikuuhun 2026 asti voimassa oleva väliaikainen asetus kattaa niin CSAM:in kuin lapsen houkuttelun seksuaalisiin tarkoituksiin. Jo vuodesta 2021 alkaen verkkopalveluntarjoajat ovat saaneet tunnistaa laitonta materiaalia ja toimintaa palveluissaan. **Mikäli uutta pysyvää asetusta ei säädetä, väliaikainen asetus raukeaa poistaen vapaaehtoisen tunnistamisen lailliset perusteet, jättäen lapset ilman sitä vähäistä suojaa mitä heillä nyt on.**

Välttääkseen lain suojan päättymisen kokonaan, EU:n puheenjohtajamaa Tanska on ehdottanut kompromissiratkaisua, joka ottaa huomioon niin jokaisen kansalaisen yksityisyyden suojan kuin myös jokaisen lapsen suojelun väkivallalta.

Pelastakaa Lapset muistuttaa, että EU:n jäsenvaltiot ovat sitoutuneet suojaamaan lapsia kaikelta väkivallalta ratifioidessaan YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen (Artikla 19). Pelastakaa Lapset pyytää huomioimaan lapsenoikeusperustan velvoittavuuden, eikä siksi voi hyväksyä sellaista lainsäädännöllistä ratkaisua, jossa lopputulos on lasten kannalta heikompi kuin nykyinen tilanne väliaikaisen asetuksen aikana.

Pelastakaa Lapset pitää myönteisenä, että Tanskan ehdotus sisältää tunnistamismääräykset koskien niin uutta kuin tiedossa olevaa lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavaa materiaalia. Lisäksi on kannatettavaa, että Tanskan ehdotus sisältää päästä päähän -salatut ympäristöt, sillä tutkimukset osoittavat, että valtaosa lapsiin kohdistuvasta seksuaaliväkivallasta tapahtuu näissä ympäristöissä.⁵ Viimesijaiset, velvoittavat toimet ovat lasten suojelun kannalta välttämättömiä, sillä lapsiin kohdistuu ennätysmäärä seksuaaliväkivaltaa vapaaehtoisista toimista huolimatta.

Ehdotuksessa merkittävää on myös se, että se velvoittaa yrityksiä puuttumaan kaikkiin keinoin heidän palveluissaan havaittuihin lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa lisääviin riskeihin. On huomion arvoista, että mikäli palveluntuottajat toteuttavat riittävässä määrin riskin vähentämistoimenpiteitä, ei tunnistamismääräyksiä jouduta välttämättä koskaan myöntämään. Toteutuessaan tarkoituksenmukaisesti, tunnistamismääräyksiä hyödynnettäisiin ainoastaan viimesijaisena, tarkoin harkittuina torjuntakeinona.

Huolimatta Tanskan ehdotuksen monista myönteisistä kohdista, Pelastakaa Lapset huomauttaa, että ehdotus on lapsenoikeusnäkökulmasta puutteellinen. Puutteina Pelastakaa Lapset nostaa muun muassa sen, että ehdotus ei anna lainsäädännöllistä perustetta groomingin tunnistamiseen, vaikka se on sisällytetty lainsäädäntöön ehtolausekkeella.

Lisäksi ehdotus ei sisällytä vapaaehtoisia tunnistamistoimia, jolloin ehdotuksen soveltamisala kaventuu nykytilanteesta ja rajoittaa entisestään sitä, millaiseen seksuaaliväkivaltaan tunnistamista voidaan kohdentaa. Lisäksi Pelastakaa Lapset näkee, että uutta sekä tiedossa olevaa materiaalia ei saisi arvottaa eriasteisesti ja niiden tunnistamiseen tulisi päteä samat lailliset velvoitteet.

Edellä mainituista puutteista huolimatta Pelastakaa Lapset suhtautuu myönteisesti Tanskan kompromissiehdotukseen. Näkemyksemme mukaan lapsen etu huomioidaan paremmin tässä viimeisimmässä asetusehdotuksessa. Tanskan ehdotus tarjoaa riittävät oikeudet ja keinot puuttua

⁵ Europol, *The changing DNA of serious and organised crime (EU-SOCTA 2025)*, <https://www.europol.europa.eu/publication-events/main-reports/changing-dna-of-serious-and-organised-crime>.

äärimmäiseen ja vakavaan lapsiin kohdistuvaan rikollisuuteen, eikä se jätä puuttumista yksittäisten yritysten hyvän tahdon varaan.

Muistutamme lopuksi, että lapset tarvitsevat pitkäaikaisen asetuksen turvaa, jotta he eivät jää suojatta yhä riskialttiimmissa digitaalisissa ympäristöissä. Tästä syystä Pelastakaa Lapset kehottaa, että Suomen valtio sitoutuu aina velvoitteisiin varmistaa lasten täysimääräiset oikeudet, eikä jarruta pitkäaikaisen asetuksen säätämistä.

Lisätietoja:

Tiina-Maria Levamo, johtava asiantuntija
tiina-maria.levamo@pelastakaalapset.fi

Emma Pösö, asiantuntija
emma.poso@pelastakaalapset.fi